

List izhaja
dvakrat na mesec.

Posamezna št. 75p

Naročnina
mesečno 1.50 D.Rokopisi se ne
vračajo.Nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.

VOJNI INVALID

Poštnina plačana
v gotovini.Drž. licejska knjižnica
LjubljanaSt. Peterski
vojašnici.

Glasiło izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS.

Upoštevanje in priznavanje invalidskega udruženja.

Pri faktorjih, ki izdelujejo načrte invalidskih zakonov, obstoje zelo čudna naziranja glede naše organizacije, to je Udruženja vojnih invalidov kraljevine SHS.

Ne smemo trditi pri vseh, ker imeli smo že načrt invalidskega zakona, ki je precej vpošteval naše udruženje pri soodločevanju v invalidskem vprašanju in mu hotel dati nekatera, čeprav še ne popolna poverenja v gotovih stvareh.

Po večini pa izhajajo načrti invalidskih zakonov, ki ne pokažejo dobrih smernic našemu udruženju.

Gotovi gospodje smatrajo naše udruženje za veliko zapreko pri reševanju vprašanja vojnih žrtev, ki samo forsira nemogoče stvari in napravlja naše vojne žrtve nezadovoljne. Iz tega vzroka mislijo ravno udruženje z zakonom čimbolj ošvrkniti, ali ga celo zatirati.

Taka naziranja zelo nasprotujejo socialnim prilikam v današnjem času.

Vse panoge ljudi so danes organizirane in vsaka država gleda čim več na to, da take organizacije podpira. Strokovne organizacije izpopolnjujejo stanove in so koristne državi in vsemu ljudstvu.

Tako se iz tega vzroka tudi ni treba bati invalidskih organizacij, ki so edino koristne.

Invalidsko udruženje forsira za vojne žrtve vprašanja, ki so popolnoma naravna in potrebna in se bo pokazalo, ali so za državo pomembna in koristna ali ne.

Vsa nasprotna mišljenja in predvidevana dejanja pa so škodljiva in kažejo gotove slabe tendence.

Dotični, ki se tega ne zavedajo in hočejo storiti z invalidskim udruženjem slabo, naj se samo prepričajo, koliko koristnega je napravilo ravno naše Udruženje vojnih invalidov za vojne žrtve?

Kar pogledajo naj v kakem štadiju je pri nas vprašanje vojnih žrtev.

Na vseh straneh smo brez sredstev in regulator vseh takih razmer mora biti ravno Udruženje vojnih invalidov. Udruženje tolaži vojne žrtve in jih bridko vodi v tej sedemletni borbi za zboljšanje njihovega položaja.

Ako pa hočemo se lahko prepričamo v detajlih.

Vsaj naše razmere v Sloveniji lahko pogledamo od bližje in lahko sodimo o potrebah in zaslugah našega udruženja.

Poglejmo jih.

Invalid se s težavo pririne v Ljubljano iskat svoje pokojnine. Po leto dni je že ni dobil. Vsa njegova pisanja so bila zaman in zato je prišel sam.

In vendar bi moral vsak dobiti pokojnino že od prvega dne v naslednjem mesecu, ko je bil spoznan od komisije za invalida.

Kaj mu morajo reči? Akti romajo od oblasti do oblasti, zato niso rešeni. Za izplačilo nazaj pa sploh ni nobenega kredita. Ali pa na vse zadnje napravi še zastopnik erarja pritožbo proti odmeritvi. Invalid stoji na cesti brez pare.

Napoti se v udruženje, treba ga je podpreti, potolažiti in celo na organizacijske stroške poslati nazaj domov.

Če bi ne bil organiziran, bi lahko poleg vse zaštite poginil na cesti.

Drugi invalid se je izučil obrta. Opuščen je bil iz invalidskega doma. Prošnjo ima vloženo za orodje ali posojilo, ki pa še dolgo ne bo rešena, ker invalidska državna oblast nima nobenih sredstev.

Invalid se napoti v udruženje, tam hoče posojilo, hoče posredovanja za službo in podporo. In eno ali drugo se mu navadno nudi, toda iz težko priborenih sredstev udruženja.

Pa pride vojna vdova. Od pomanjkanja ji je umrl otrok. Ne more ga niti pokopati. Zopet je udruženje tu, ki ji pomaga s podporo.

Pa pride druga, ki želi posojila za nabavo tobaka, sicer ne more odpreti trafike in si vstvariti eksistence. Na invalidskem odseku ima posojilo samo dovoljeno, ne bo pa v dohodnem času izplačano, ker ni kredita.

Zopet je tu udruženje, ki ji mora preskrbeti posojilo, sicer bi ne prišla nikdar do trafike.

Takih slučajev bi lahko naštevati na stotine. Udruženje pomaga svojim članom iz lastnih sredstev, ki si jih je znalo pridobiti za pomoč vojnim žrtvam.

Ako bi kdo pri tem trdil, da se vrši vse to iz subvencij države, bi lahko odgovorili, da je udruženje do sedaj uporabljalo vse take subvencije edinole skoro izključno za zadružništvo.

Vsa dotična pomoč pride v poštev, ko bo prišlo zadružništvo v pravi razmah. O tozadevnih koristih zadružništva ni treba posebej omenjati, pač pa smo navedli le dejstva, ki se vrše na lastno inicijativo in po lastnih močeh udruženja. K temu je treba omeniti dobrodelne akcije, ki se vrše potom udruženja v kulturno in materijelno korist vojnih žrtev ter razvedrilo članstva.

Kdor uvidi potem tudi, koliko posredovanj vrši udruženje za svoje člane in s tem olajša položaj marsikateremu svojemu članu ali članici, bo lahko cenil koristno delo udruženja.

Oblasti same priznavajo akcijo udruženja v tem smislu, saj se obračajo z različnimi dopisi po informacije, posredovanja, izjave, pritrditve itd. direktno na različne odbore udruženja. Nasprotno pa pogledimo pri članih in vseh vojnih žrtvah sploh, kako zaupanje in priznavanje imajo napram udruženju.

Po večini vse vloge pridejo na oblast preko udruženja ter so točno izpopolnjene, s čemur je veliko olajšano delo raznim uradom.

Smelo trdimo, da si je udruženje naprtilo skoro večji delokrog na ta način, kakor državne oblasti.

Posamezni invalidi ali vdove se obračajo kar na udruženje, ker invalidska oblast jim pri obstoječem stalnem pomanjkanju kreditov ne more nuditi skoro drugega, kakor da sprejema invalide v redukcijo, v domove in zdravljenje.

Za vse drugo, za kar ni sredstev, oblegajo vojne žrtve udruženje. Pri tem ko vse to vidi in ima vpogled v potrebe, ni čuda, da udruženje vodi energično borbo in stavi svoje utemeljene predloge, kako bi bilo treba urediti vprašanje vojnih žrtev in sprejeti zakon.

Gospoda, ki nima resne volje kaj nuditi, odklanja najprej največjega prosilca in hoče po svoje urediti za njo nepreiskušeno invalidsko vprašanje. Tako nastaja nevolja napram udruženju in mnenje, da bi bodoči invalidski zakon kolikor mogoče abstrahirati udruženje od vprašanja vojnih žrtev, mesto da bi ga iz hvaležnosti do njegove koristne akcije podprli. Vzel bi mu pooblaščenja in pomoč države in ukinil marsikako možnost.

Udruženje bi bilo prav veselo, ako bi bil bodoči invalidski zakon sad njegove dolgoletne borbe in bi nudil vsaki naši vojni žrtvi vse kar ji gre. Po tem bi lahko udruženje samo reprezentiralo kot nekaka častna organizacija. Toda tega po vseh dosedanjih uvidevnostih ne bo, zato se boje, da vojne žrtve ne bodo imele nič več toliko pomoči zmožne organizacije, niti jim ne bo nudil nadomestka bodoči zakon.

V tem se vidi najbolje pri bodočem narodnem fondu, kakoršnega predvideujejo nekateri gospodje.

Brez vsakega soodločevanja vojnih žrtev bi postal dispozijski fond, v katerega bi šle tudi bonitete, katere dobiva sedaj od države udruženje. Ako bi se držali pri dotacijah iz tega

fonda istega sistema kot vlada sedaj pri raznih državnih pomočeh, bi našim vojnim žrtvam zelo slaba predla.

Udruženje vojnih invalidov je postalo s svojim delovanjem pri nas tako močna organizacija, ki ima za seboj toliko koristnih dejanj, da se je ne da prezirati.

Zato bo morala vlada, ki bo izdelala invalidski zakon priznati udruženju čimvečja prava in mu nuditi pomoč ter pripustiti, da kot močna skupina sodeluje in soodločuje v vseh državnih vprašanjih preskrbe vojnih žrtev. Ta način pa je tudi popolnoma umesten v današnjem času, ako se držimo modernih načel.

V vseh modernih državah priznavajo kolikor mogoče več pravic stanovskim organizacijam in jih znatno podpirajo.

Na Češkem vodi invalidska organizacija skoro vse akcije za vojne žrtve z državno pomočjo. Država jim je vpostavila delavnice za proteze in drugo in močno okrepila zadružništvo. Pri nadpregledih in vseh podobnih vprašanjih odločujejo skoro izključno sami invalidi. Podobno je tudi v Nemčiji in Avstriji. Zato apeliramo tudi na naše faktorje, da rešijo invalidsko vprašanje edino s pomočjo njihove organizacije to je Udruženja vojnih invalidov.

To bo najpopolnejša rešitev, ki bo lahko zadovoljila široke mase in mnogo koristila državi.

Vprašanje invalidskega zakona.

Parlament je na počitnicah. Vprašanje invalidskega zakona toliko časa ni aktualno. Vendar pa nas zanimanje za invalidski zakon sili, da pri vsaki priliki poprašujemo, kaj misli z nami sedanja vlada.

Kolikor se moremo informirati iz izjav vladnih politikov, namerava priti naše vprašanje v jeseni na vrsto. Sicer smo o tem prepričani, ker pri vsakem zasedanju pride navadno invalidski zakon na vrsto.

Zanima nas pa nadalje, kako stališče zavzema za nas sedanja R. R. vlada. Ali bomo z njo tudi kakor z vsemi premlevali v neskončnost same načrte.

Še važnejše pa je, ako nas bo sedanja vlada pripustila k izjavam pri načrtu.

Privatno se nam zatrjuje, da misli sedanja vlada reševati invalidsko vprašanje na vsak način s sodelovanjem našega udruženja.

Gotovo je, da ima predviden čisto svoj načrt, ki naj bo načrt sedanjega režima. Kakor nobeden režim tako, tudi sedanji gotovo ne bo usvojil že enega obstoječih načrtov. Z druge strani pa se nam celo zatrjuje, da misli osvojiti glavne temelje takozvanega Behmenovega načrta.

Ako bo hotela pričeti s temeljitim reševanjem z nami ne bo imela dosti posla, ker mi smo naše zahteve že ponovno razložili in jih celo natisnili v memorandih. Samo načrti, ki so jih imele posamezne vlade so precej različni, ker ni sploh nobenega, da bi osvojil vse invalidske zahteve, pač pa je bil vsak pozneje predelan v ministrstvu oziroma v zakonodajnem odboru.

Vsaka inštanca je navadno nekaj okrnila. Jesen nam zna prinesiti toraj zopet borbo.

Videli bomo takoj, ker navajeni smo že toliko postopanja glede našega zakona, da vidimo takoj pri prvih dejanjih, ki jih stori vlada, ali je kaj upati, ali nič.

S to vlado, v kateri je zastopana močna hrvatska reprezentanca še nismo imeli prilike voditi borbe za naš zakon.

Mogoče pa nam pokaže vendar kaj novega? Hočemo čakati in se pripravljati na delovanje o priliki bodočega reševanja invalidskega vprašanja.

Ali bomo dobili po sedmih letih svoje pravice?

Ustvarimo našo zadrugo!

Občni zbor dne 2. avgusta t. l. je položil ustanovni temelj naši zadrugi:

»Vzajemna pomoč, posojilna in gospodarska zadruga«.

Pričela je obstojati in hoče napraviti velik razmah.

Kako bo postala močna, delavna in koristna?

Ako bodo v njej zastopane vse sile. — Oni, za katere je ustanovljena, jo morajo vpostaviti k popolnosti. To smo mi vojni invalidi, vdove in sirote, ker je zadruga namenjena pred vsem za nas.

Zadruga hoče naše tovariše in tovarišice podkrepiti v raznih gospodarskih panogah, ki jih predvidevajo pravila. Predvidene so denarne, obrtne, poljedelske in konzumne ugodnosti, ki ne morejo nastati same od sebe in iz ničesar. Zato je treba napeti za našo zadrugo vse gospodarske in fizične sile.

Pri tem se ni za zanašati eden na drugega ali na petčlansko upravo, ki naj stori čudeže, pač pa je treba pomagati.

Ako bomo vsi skupaj zbrali močno denarno podlago, bodo naši člani lahko pričakovali finančnih koristi.

Kako hočemo pa napraviti delavnice in obrate?

Potrebujemo strokovnjakov, delavnih sil, ako se hočemo vzdržati na smotretnem produktivnem cilju.

Zadrugo bomo vstvarili s člani in s smotrenim skupnim delovanjem. Najprvo je potreba, da vsak naš član tovariš in tovarišica pristopi kot član k zadrugi.

Vsak naj podpiše pristopnico, katere bodo imele vse podružnice v zalogi. Da je mogoč čim širši pristop je dovoljeno plačati deleže v dveh obrokih. Brez članov in brez agilnosti zadruga ne bo mogla delovati in izvršiti vse pogoje, kakoršne ima predvidene. Brez podpisa deležev tudi ni zadostne finančne podlage.

Kar pa se tiče delovanja in koristi smo že povdarjali, da je naš največji smoter zadrugo strokovno delovanje.

Invalidi potrebujemo pred vesm zaposlenja, izučenja in redukcije.

Naš glavni smoter je, da bo mogla zadruga delovati z različnimi obrti in podjetji.

Vsakdo mora uvideti, da je to pri današnjih razmerah zelo težko. Najbolj koristni in potrebni smoter, za katerega smo takorekoč ustanavljali zadrugo, je najtežje izvedljiv. Delavne sile imamo, nimamo pa delavnic.

Danes ni dobiti lokalov, težko je dobiti zaslužek in odjemalce, težko pa tudi material, orodje in stroje.

V jako neugodnem momentu splošne stagnacije, ki je ravno vzrok današnji brezposelnosti, hočemo pričeti.

Toda ravno zato, ker hočemo olajšati gorje našim tovarišem in tovarišicam v teh razmerah, ki trpe vsled svojega nesrečnega položaja invalidnosti še bolj kot drugi.

Edina možnost rešitve je z združnim delovanjem. Z njim pomagamo eden drugemu, močnejši šibkejšemu.

Uspehe moremo doseči le z močnim številom članstva.

Mislamo, da bo vsak naš čitatelj uvidel in pojmoval, kakšne odnošaje je treba imeti z zadrugo in kakšna naloga nas čaka vse skupaj, ako hočemo imeti zares dobro delujočo zadrugo.

Ne smemo se zanašati na nobeno drugo pomoč kakor na lastno. Sedaj po ustanovitvi je treba zadrugo okrepiti finančno, kar je pri nas mogoče največ z deleži.

Poleg tega pa je treba, da vsi skupaj premišljujemo in pomagamo iskati možnost, kako hočemo priti do glavnega cilja, do naših delavnic. Imamo med seboj tudi strokovnjake, ki marsikaj lahko svetujejo in pomagajo.

Odbor sam ima pretežno nalogo vstvariti nekaj pri teh razmerah.

Gledati bo moral, da koncentrira čimveč združnega kapitala samo za naše delavnice.

Brez denarja ne moremo nabaviti vsega potrebnega materiala.

Kakor kaže bomo prisiljeni vsled vlada-joče stanovanjske mizerije gledati na graditev ali adaptacijo lokalov.

Treba je dobrih ekonomov, da bodo znali kaj vstvariti.

Poleg vsega tega smotra, se nam je najbolj bati takih članov, kakoršni so se že nekateri takoj ob početku pričeli oglašati. Dotičnih smoter je bil najpreje, da so zaprosili za znatna posojila od zadruge.

To se pravi, oni hočejo samo ugodnosti. Zadruga naj jim preskrbi samo denarja in to že takoj pri svojem težkem početku.

Gotovo to ni prav koristno za zadrugo. — Poleg tega pa naj omenimo, da dotični niti vsi še pristopili niso. Seveda bo moral odbor iz ekonomskega stališča take prošnje pravilno regulirati.

Za danes ne moremo pozivljati drugače, kakor k pristopanju. Podpišite čimveč deležev, da okrepite zadrugo.

Ako preštejemo naše vrste, niso tako majhne. Naša zadruga bo po številu člastva lahko ena prvih.

Gmotno nismo dobro stoječi ljudje, vendar se pa najde med nami tudi marsikatera boljša podlaga. — Deleže smo stavili najmanjše, kakor so mogoči in to po 50 Din. Plačujejo se lahko v dveh obrokih tako, da je, mislimo prav malo izjem, ki bi ne mogle teh svot prenesti. In naše podružnice? Na obnem zboru so delegati spremenili prvotno načrtan način predpisovanja deležev. Ker po tem za drug način niso imeli pooblastil, so izjavljali, da najdejo pri svojih odborih čimveč možnosti za podpisovanje deležev. Zadruga namerava naše podružnice pozvati s posebnimi okrožnicami. Želi pa, da bo našla odmevov. Podružnice pa naj tudi agitirajo in nabirajo nove združne člane.

V svojih tajništvih naj pomagajo združni upravi s tem, da izdelujejo in zbirajo pristopnice.

Naš združni apel bodi:

Pokažimo v kratkem, da smo voljni in zmožni ustanoviti močno in popolno invalidsko zadrugo.

Dolenjske Toplice.

Imamo invalidski dom v Dolenjskih Toplicah, ki je odprt samo gotovo dobo in to v poletni sezoni.

Običajno se vrši zdravljenje revmatizma s kopelji, ki so najbolj priporočljive v vročem poletnem času.

Eno najboljših slovenskih toplic z gorko naturalno vodo so Dolenjske Toplice v bližini Novega mesta na Dolenjskem. Tam je svoj čas prepustila vojaška uprava za invalide lepo poslopje in poleg njega barake, da se je moglo osnovati za nje kopališče.

Gorka, skoro vroča voda, polna mineralij, vroče solnce in prijetna klima so ozdravili že marsikaterega invalida revmatizma in njegovih posledic.

Invalid, ki je v zimskih vojnah zadobil trpljenje revmatizma, ali pa se mu pojavlja radi njegovih prestreljenih, zlomljenih in odrevenelih udov, zadobi sedaj v toplicah jako uspešno zdravljenje.

Kako močno se pojavlja taka bolezen med našimi tovariši, se vidi iz tega, da so tudi v letošnji sezoni močno zasedene invalidske toplice.

Pacijenti se sprejemajo po skupinah od časa do časa tako, da se vsled premalega prostora v dobi sezone polagoma razvrste. Prostora je za kakih 30 do 40 oseb. Škoda, da je sezona vsled vremenskih neprilik tako kratka in vezana samo na gotovo poletno dobo.

Po prvi polovici septembra se bo moralo invalidsko kopališče že zatvoriti.

Iz zdravstvenega stališča skrbi zdravnik g. dr. Konvalinka, ki je tudi lastnik v bližini se nahajajočega glavnega zdraviliškega doma in vodnih vrelcev tudi prav lepo za invalide.

Vsaki dan ob 10. uri dopoldne pridejo na vrsto za kopanje v skupnih bazenih invalidi-pacijenti invalidskega doma. Nekateri pa tudi po večkrat.

Vroča voda jih pošteno prepoti tako, da se morajo vrniti zaviti v rjuhe v postelje.

Pokažejo se zelo lepi uspehi zdravljenja. V popoldanskih urah se solnčijo ali sprehajajo po bližnji okolici.

Gorko solnce pospešuje zelo dobro zdravljenje.

Pokrajina okoli toplic je zelo krasna po večini obrobjena z gozdnatimi gorami.

IZ ORGANIZACIJE.

Iz združne pisarne. Novoustanovljena zadruga Vzajemna pomoč posojilna in gospodarska zadruga je predlagana za registracijo. — Uprava je imela že prvo sejo, na kateri se je konstituirala sledeče: Predsednik tov. Marinko, podpredsednik tov. Modic, tajnik tov. Krušič. Pri prvi seji je bil navzoč tudi član nadzorstva tov. Tome. Pisarna je izpopolnila pravila, v smislu sklepa občnega zbora, napravila potrebne prve vloge, dne 13. t. m. pa se je šla k dežel-nemu sodišču registrirati.

Na seji se je sklenilo, da se vrši za enkrat, dokler zadruga ne pride v redno poslovanje vsako sredo v tednu uradni dan v gorenji sobi izvršnega odbora. Uradne ure bodo od 10 do 12. in od 3. do 5. ure.

V tem času dobe člani zadruge vsa pojasnila, ki se tičejo združnega poslovanja. Pristopivšim članom se razpošljejo v kratkem položnice za vplačilo deležev. Pristopnic je dovolj na razpolago in naj se reflektanti obračajo osebno in pismeno radi njih na združno pisarno, ali pa tudi na naslov izvršnega odbora. Ravnotako se naslavljaajo tudi vsi drugi dopisi. Uprava se bori, da bi dobila lasten lokal, potem bo mogoče takoj z bolj obširnimi poslovanjem.

Oni, ki se zanimajo za podjetja. Neki tovariš nas prosi, da priobčimo njegovo sledečo ponudbo. Za svoje podjetje bi rad vsaj enega in če mogoče tudi več družabnikov. Ima izdelovalnico raznih kemičnih predmetov, kakor kreme, črnilo, lečilo, kolomaz, pomade itd.

Rad bi družabnike s kapitalom, da bi mogel razširiti podjetje, ker je v preteklih letih precej založil v blago. Zaslužek pri tej stroki računa od 30 do 100 odstotkov. Pripravljen je koga tudi izučiti v tej stroki in je pripravljen pustiti mu razne predmete v lastno izdelovanje doma.

Prostore za razširjenje podjetja ima na razpolago, potrebuje pa predvsem nekaj kapitala. Reflektanti, ki bi hoteli stopiti z njim v stik naj javijo svoja imena uredništvu Vojnega invalida.

Letni redni sestanek bivših vojakov. Zveza bivših vojakov, ki ima namen olajšati razne vojne posledice, ima dne 30. avgusta t. l. na Brezju na Gorenjskem svoj letni sestanek z zborovanjem in odkritjem spominske plošče v spomin vojščakom bivše svetovne vojne. Udeležba obeta biti zelo ogromna, ker je prijavljen poseben vlak. Po cerkvenih obredih pred obnim zborom se vrši odkritje plošče, kjer govori več delegatov raznih organizacij. Med drugimi je povabljen tudi zastopnik našega udruženja, ki se udeleži slavnosti ter jo počasti s primernim govorom. Naše članstvo vabimo, da se po možnosti udeleži slavnosti, ki obeta biti pomembna. Invalidi državni nameščenci in lečenje.

Izvršnemu odboru so svoj čas došle pritožbe prizadetih, da nekaterim državnim nameščencem njihova oblastva za slučaj zdravljenja vojnih hib v državnih bolnicah odtegujejo 50 odstotkov draginskih doklad.

Ti odtegljaji pa, da se vtemeljujejo po finančnem zakonu št. 324 iz l. 1922-23 čl. 293 U. l. 105. Izvršni odbor je v tej zadevi interveniral. Ministrstvo za socialno politiko v Beogradu, je s svojim aktom z dne 26. VI. 1925 št. 13217 pojasnilo, da je na tozadevno intervencijo izvršnega odbora iz Ljubljane ministrstvo financ odgovorilo z dopisom DR. Br. 7066 iz leta 1925: »Predpisi čl. 293 fin. zakona za l. 1922-23 se nanašajo samo na one državne uslužbenice, kateri so v službi državnih zavodov in bolnic in dobivajo v istih hrano.«

Poedini invalidi, ako se jim je odtrgala 50 odstotna draginjska doklada radi lečenja vsled nepravilnega tolmačenja gori omenjenega člena finančnega zakona, imajo pravico pritožbe ter naj se sklicujejo na uvodoma navedena rešenja ministrstev za finance in socialno politiko.

Dramatični odsek v Ljubljani pri ljubljanski podružnici je tekom poletja naštudiral nove igre, ki jih misli predstavljati v bodoči sezoni. Igre so povsem izbrane in še ne igrane, zato bodo dobrodošle na marsikateremu odru. Igralci se trudijo, da bodo svoje študiranje čim bolj izpopolnili in igre kolikor mogoče dovršeno predvajali.

Podružnice se opozarjajo, ako reflektirajo na predstave v prid udruženju, da stopijo v stik z dramatičnim odsekom, ki im bo radevolje ustregel.

Javne licitacije. Javna licitacija restavracije na kolodvoru v Vršacu (Banat), ki se odda za dobo 5 let, je razpisana. Zapečateni ponudbe z vsemi predpisanimi dokumenti, taksirane s 100 Din je treba vlagati pod naslovom »Ponuda za nakup restavracije v Vršcu k br. 26395 iz god. 1925 od ponudjača I. I.« na Direkcijo državnih železnic v Subotici. Ponudbe opremljene kakor gori navedeno je vlagati na to direkcijo pod naslovom: »Ponuda za zakup restoracije u Velikoj Kikindi k br. 26384 ex 1925 god. od ponudjača I. I.«

V vseh slučajih je treba kavcije po 5000 Din, ki se polaga blagajni subotičke direkcije drž. železnic.

Javni poziv. Išcem 2 priči izmed tovarišev pri bivšem 7. lovskem bataljonu 1 Feldkompanija, ki bi mogli posvedočiti, da sem bil podpisani ranjen dne 2. septembra 1915 v bitki izmed Sinkov in Vygoda v Galiciji.

Ker mi je to iz lastnega interesa zelo potrebno, prosim dopise na naslov Konrad Weiss, Sisak, Hrvatska.

Podružnica v Ljubljani opozarja svoje članice in članice, ki so oddali popisne pole s slikami, da takoj pridejo po nove članske knjižice, ki se kopičijo v društveni pisarni.

Vsak član ali članica, ki se hoče poslužiti kake ugodnosti od udruženja, mora biti redni član, kar je šele takrat, kadar ima novo člansko knjižico.

Od središnega odbora iz Beograda prihajajo vedno pozivi reducirancev, za katere hoče udruženje posredovati.

Vendar je pa dolžnost vsakega dotičnega, da se najprej pravilno organizira in postane redni član sicer ne more zahtevati, da bi udruženje zanj posredovalo. Nadalje opozarja podružnica svoje članice in članice, da je ustanovljena nova invalidska zadruga in pozivlja k pristopu.

Pristopnice z vsemi navodili in pojasnili se dobe vsaki dan v društveni pisarni. Želeli je, da pristopi čim več članov k zadrugi ter tako doseže ugodnosti, ki jih misli nuditi zadruga članom. Tudi v tem oziru bo udruženje gledalo na redne članice in članice. — Odbor.

Iščejo se:

Središnji odbor Udruženja vojnih invalidov iz Beograda nam je poslal med drugim sledeče pozive reducirancev glede obnove postopanja, katerih pa ne moremo razposlati, ker niso naslovi jasni. Pozivljamo vse naše čitatelje, da pozvedujejo za spodaj navedenimi invalidi in nam takoj javijo natančne naslove in sicer direktno ali potem naših podružnic:

1. Avgust Kope ali Kops iz Gornje Bistrice št. 50, srez Maribor.

2. Maks Dobovičnik iz Slatnika, srez Maribor, nekaj časa bivajoč v invalidskem domu v Ljubljani, pozneje odšel v Rogaško Slatino, sedaj neznanega bivališča.

3. Franc Korec iz Strmca št. 2., srez Šmarje pošta Rogatec.

4. Alojz ali Alojzija Mori iz Loke 82 srez Celje. Ker je vasi z imenom Loke veliko, se ne more izslediti bivališča.

Kdo more biti član našega Udruženja? Iz statističnih pol (popisnic), ki jih podružnice izstavljajo in izpolnjujejo za novo pristopajoče članice in iz popisnic, ki so jih podružnice spisal ob priliki splošnega popisa vojnih invalidov, vdov, sirot in starišev po umrlih in pogrešanih sinovih, smo ugotovili, da so podružnice vzlic točnim navodilom, ki jih je I. O. dal ob priliki splošnega popisa, kdo, da more in sme biti naš redni član, vseeno se sprejele za članice invalide brez odstotkov ali pa svoje po padlih in umrlih, ki so sicer pod bivšo Avstrijo prejemale vzdrževalnino odnosno naklonitve, ki jim pa naša uprava teh dajatev iz kakoršnih si bodi vzrokov ni priznala.

Da se točno uredi stalež, bodi vsem podružnicam še enkrat tem potom povedano, da more biti v smislu naših pravil reden član udruženja samo oni, ki prejema pomoč po zač. invalidskem zakonu. Predpogoj za včlanjenje je torej ta, da mora stranka, ki se hoče organizirati, v momentu, ko se prijavi za pristop, že prejemati pokojnino ali pa imeti vsaj sklep pristojnega okrožnega sodišča v rokah, s katerim mu je bila priznana pokojnina. Nadpregled in od te komisije priznana delanezmožnost še ni merodajna, da je nadpregledana stranka s tem že upravičena do podpore po zač. invalidskem zakonu. Po nadpregledu ugotovi sodišče, če je bila od nadpregledne komisije ugotovljena hiba res zadobljena v vojni in če je to s pričami in dokumenti dokazano. Tedaj izda sodišče šele sklep o priznanju pokojnine. S tem momentom nastopi možnost, da se po zakonu zaščiteni oseba lahko organizira pri udruženju.

Naši člani morejo torej biti samo invalidi, vdove in sirote ter svoji po padlih in pogrešanih vojakih, ki jim je pokojnina že bila priznana od naših oblasti od preobrata dalje. Ker prejema pokojnino samo invalidi z nesposobnostjo od 20 odstotkov dalje, more samoobsebi umevno biti naš član samo invalid od 20 odstotkov nesposobnosti dalje. Začasni invalidi so naši člani dotlej, dokler jim je začasna nespo-

sobnost priznana, ne oziraje se na vmesne dobe od dneva, ko jim je za gotovo dobo priznana nesposobnost potekla, pa do dneva, ko jim je bila ista zopet priznana in s tem tudi pokojnina. — Vsi reducirani invalidi so seveda še vedno naši člani. Vojne vdove so članice, dokler se drugič ne omožijo, v gotovih slučajih pa tudi še nadalje. Če poroči invalida, je ne glede na višino njegove nesposobnosti kot družinska članica invalida, članica udruženja in ji radi tega ni potrebna posebna članska knjižica. Če je pa drugi mož nad 50 odstotni vojni invalid, je lahko sama še nadalje članica, ker ji po zakonu vzlic ponovni omožitvi še vedno pripada pokojnina po prvem možu in torej še lahko obdrži knjižico zase. Če pa poroči vdova neinvalida, tedaj ji ne pristojata več pokojnina in tudi ne more biti več naša članica. V slednjem primeru pa so otroci od prvega zakona kot sirote po padlem vojak ali umrlem invalidu še vedno naši člani in sicer do 16. odnosno do 23. leta starosti, če se šolajo, ali dosmrtno, če so za vsako pridobitno delo nesposobni. Svoji po umrlih, padlih ali pogrešanih vojakih morejo biti naši člani le ob preje navedenem pogoju. Dejstvo, da so svojas pod Avstrijo in nekaj časa tudi po preobratu prejemale vzdrževalnino od bivše komisije za preživljanje, ni več merodajno za včlanjenje, če ne prejema pokojnine sedaj.

I. O. bo pregledal vse od podružnic izpolnjene statistične pole in bo vrnil vse popisnice, ki ne bodo odgovarjale preje omenjenim pogojem. Ravnotako pa morajo vse podružnice revidirati svoje članske knjige in črtati iz nje vse one, ki po prednjem ne spadajo v njo.

Ne vežejo nas glede članstva samo naša pravila, temveč določa tudi zakon o zač. pomoči invalidom točno, da more biti naš član samo oseba, ki prejema pomoč. Poleg drugih bo črtati iz imenika članov vse invalide brez odstotkov in one pod 20 odstotkov. Vsaka podružnica naj v teku enega meseca javi, da je revidirala glavno člansko knjigo in pošlje ob enem imenik črtanih članov.

Po zakonu smo dolžni in upravičeni zastopati samo osebe, ki so zaščiteni po zač. inv. zakonu, zato moramo imeti naš stalež temu primerno urejen, da ne bo mogel nikdo predbacivati, da imamo slabo izvedeno organizacijo in mogoče dvomiti nad pravilnostjo našega staleža.

Pri tej priliki naj podružnice še enkrat točno ugotovijo, kateri član, da še nima nove članske knjižice in naj mu stavijo kratek rok, do katerega si naj isto preskrbi. Enkrat moramo

Honoré de Balsac — Ivan Tominec:

Facino Cane.

(Nadaljevanje.)

Ko je to govoril, je potegnil dva dukata iz žepa in mi ju pokazal.

»Jaz voham zlato. Čeprav sem slep, se ustavim pred vsakim draguljarjem. Ta strast me je uničila; začel sem igrati, da bi se igral z zlatom. Nisem bil slepar, osleparili so me in me uničili. Ko nisem imel več denarja, se me je lotilo besno poželenje, da bi zopet videl Bianco. Na skrivaj sem se vrnil v Benetke, našel sem jo; pol leta sem bil srečen, bil sem pri njej skrit in ona mi je nosila jest. Sanjal sem o tem, da bom do konca življenja tako srečen. Proveditore jo je snubil; slutil je, da je imel tekmeča; v Italiji se take stvari vohajo; prežal je na naju in naju zasačil v postelji, jadnej! Lahko si mislite, kako sva se borila; nisem ga umoril, a ga hudo ranil. Ta pustolovščina mi je uničila srečo. Od tega dne nisem več videl Biance. Mnogo sem se zabaval, živel sem na dvoru Ludovika XV. med najslavnejšimi ženskami; toda na nobeni nisem našel prednosti, čarov in ljubeznivosti drage Benečanke. Proveditore je pripeljal s seboj svoje ljudi; poklical jih je, obkolili so palačo in vdrli; branil sem se in hotel umreti pred očmi Biance, ki mi je hotela pomagati, ubiti proveditoreja. Ta ženska nekoč ni hotela bežati z menoj, a po pol leta sreče je hotela v menoj vred umreti ter je dobila več zabodljajev. V velikem plašcu, ki so ga vrgli čez me, so me ujeli, me spustili dol, vlekli v gondolo in vrgli v podzemeljsko ječo. Bilo mi je dvaindvajset let in držal sem konec meča tako krepko, da bi mi bili morali odsekati pest, če bi ga bili hoteli dobiti. Po čudnem naključju ali še bolj, ker me je vodila neka previdna misel, sem skril kos železa v kot, kot da bi mi mogel še kdaj ko-

ristiti. Zdravili so me. Nobena mojih ran ni bila smrtna. Z dvaindvajsetimi leti preboli človek vse. Moral bi biti obglavljen, zato sem se naredil bolnega, da bi si pridobil časa. Mislil sem, da meji moja ječa na kanal; moj načrt je bil, uiti s tem, da bi predrl zid in preplaval kanal, pa naj tudi utonem.

Poslušajte, na kake premisleke sem stavil svoje upanje!

Vsakokrat, ko mi je ječar prinesel jest, sem čital na stenah navodila, kot: palača, kanal, klet, in slednjič sem se prepričal o načrtu, za čigar smisel sem se malo menil, ki pa je sicer razumljiv iz sedanjega stanja dožeye palače, ki ni bila dovršena. Z bistroumnostjo, ki jo daje hrepenenje po prostosti, se mi je posrečilo na nekem kamnu, ki sem ga otipal s prsti na nogah, prebrati arabski napis, s katerim je začetnik tega dela naznanjal svojim naslednikom, da je odločil dva kamna iz zadnje zidne plasti in kopal enajst čevljev globoko. Da bi nadaljeval svoje delo, je moral kamenje in malto, ki je odpadla pri delu, posuti po tleh ječe. Tudi če bi se čuvali in inkvizitorji ne zibali v varnosti radi konstrukcije poslopja, ki zahteva le zunanjo stražo, dopušča položaj podzemeljskih ječ, v katere prideš po par stopnicah, polagoma zvišati tla, ne da bi čuvali to zapazili. To ogromno delo je bilo brezuspešno, vsaj za onega, ki ga je bil začel, kajti okoliščina, da ni bilo dovršeno, je pričala, da je neznanec umrl. Pogoj, da se njegovo požrtvovalno delo ne bi za vedno izgubilo, je bil, da je tak jetnik znal arabsko. Jaz pa sem se v samostanu Armencev naučil orientalskih jezikov. Stavek, ki je bil zapisan zadaj na kamnu, je poročal o usodi nesrečnika, ki je bil umrl kot žrtev svojih neizmernih zakladov, ki so jih Benetke poželele in ugrabile. Rabil sem mesec dni, da sem prišel do uspeha. Med delom in v trenutkih, ko sem od onemoglosti skoraj poginil, sem čul žvenk zlata, videl zlato pred seboj, so me slepili demanti! — — — Oh! Poslušajte!

Neke noči je zadelo moje topo jeklo ob les. Nabrusil sem konico meča in naredil luknjo v les. Da sem mogel delati, sem se plazil kot kača po trebuhu, se slekel do nagega in ril kot krt, medtem ko sem molil roke naprej in imel kamen za oporo. Dva dni pred dnevom, ko sem imel stopiti pred sodnike, sem hotel napraviti po noči še en poskus; vrtal sem v les, dokler ni železo naletelo na noben odpor več.

Mislite si moje presenečenje, ko sem nastavljal oko na luknjo! Bil sem ob steni podzemeljskega prostora, ki je bil slabo, a vendar toliko razsvetljen, da sem lahko videl kup zlata. Dož in eden od desetih so bili v tej votlini; slišal sem njih glas; iz njih besed sem posnel, da se nahaja tu skrivni zaklad republike, darila dožev in rezerve plena, ki so jih imenovali benečanski vinar in za katerega so dali nekaj plena vsake vojne.

To je morala biti moja rešitev.

Ko je prišel ječar, sem mu predlagal, naj mi pomaga pri begu in z menoj zbeži; hotela sva vzeti s seboj, kolikor bi mogla nesti. Zanj ni bilo pomisleka; pristal je. Neka ladja je imela odpluti in se odpeljati v Levante; vse je bilo pripravljeno; Biance je pomagala pri korakih, ki sem jih ukazal svojemu pomagaču. Da bi ne vzbudili sumničenja, naj bi se nam Biance pridružila v Smirni. Neke noči sva povečala luknjo in stopila v skrivno benečansko zakladnico. Kaka noč! Videli sem štiri sode polne zlata. V sobi zraven je bilo srebro nagrmađeno v dveh kupih in le po sredi je bila prosta pot, da si šel lahko skozi sobo, in novci so bili naloženi ob steni kot kak breg. Mislil sem, da bo ječar znorel: pel je, plesal, se smejal in se prekopal po zlatu; grozil sem, da ga zadavim, če bo izgubljal čas ali ropotal. V svojem veselju ni v začetku zapazil mize, na kateri so se nahajali demanti. Dovolj spretno sem se vrgel nadnje in sem mogel napolniti mornarsko jopico in hlačne žepe. Veliki Bog! Niti tretjine nisem vzel s seboj. Pod to mizo so ležale skrinje za zlato. Prigovarjal sem svojemu tova-

izvesti reorganizacijo. Če je večina že zadostila sklepom kongresa in si preskrbela nove članke knjižice, naj to malenkost izpolni tudi manjšina. Res revnim članom pa naj krije stroške za nabavo knjižice podružnica.

Letno uverjenje za polovično vožnjo št. 162 za polovično vožnjo za leto 1925 je izgubil član ljubljanske podružnice Jakob Peklenk na poti iz Vel. Lašče do železniške postaje istotam. Prizadeti tovariši prosijo, da se uverjenje, ako bi ga kdo slučajno našel, pošlje naši podružnici v Ljubljani.

Invalidi in vojaške dodelitve v slučaju mobilizacije. Od podružnic dobivamo obvestila, da so nekateri naši tovariši invalidi prejeli od srezkih poglavarstev obvestila, da so v slučaju mobilizacije dodeljeni tej in tej četi ali kaki drugi formaciji. Po informacijah, ki smo jih dobili pri pukovski okružni komandi, so te dodelitve, kolikor so z njimi prizadeti vojni invalidi pomotne in se invalidi dodelijo k vojaškim četam pogrešno samo radi tega, ker ni evidenca invalidov pri okružnih komandah še popolna in točna. Kdor je proglašen za invalida, je s tem tudi oproščen vsake vojaške službe in obveznosti. Tovariši, ki so in bodo mogoče še prejeli take dodelitve naj te županstvu vrnejo, sklicujoč se pri tem na to, da so glasom invalidskega uverjenja (navesti je številko in ime nadpregledne komisije) toliko in toliko odstotni vojni invalidi in raditega vojaške službe prosti. Županstvo mora to poročati pristojni pukovski komandi, ki bo potrebno odredila, da se bo ta pogrešna dodelitev preklicala, če bodo navedbe prizadetega tovariša odgovarjale dejstvu.

Razpis službe. Odda se mesto sluge pri okrajnem sodišču v Kostanjevici, kakor vsa druga mesta sodnih slug, ki bi se izpraznila vsled ali tekom razpisa. Prosilci naj vložijo pravilno kolkovane in opremljene prošnje, ki morajo biti svojeručno spisane, po službeni poti najkasneje do dne 15. septembra 1925 pri podpisnem predsedništvu. Prosilci, ki še niso v državni službi, morajo označiti po členu 12. uradniškega zakona v prošnji: ime in priimek, kraj, dan, mesec in leto rojstva; državljanstvo, dosedanji poklic; šolsko izobrazbo, ki jo imajo; jezike, ki jih govore in pišejo; zakonsko stanje; število otrok in njihov rojstni leti ter priložiti prošnji: izpričevalo o rojstnem dnevu; o zakoniti zakonski zvezi; o letih otrok; šolska izpričevala; potrdilo pristojnega oblastva o državljanstvu, dosedanjem poklicu in vedenju; zdravniško spričevalo o zdravju; potrdilo pristojnega oblastva o ureditvi vojaške obveznosti in če je

prošilec nedoleten, roditeljsko ali varuško dovolilo.

Vojni invalidi se opozarjajo na naredbo celokupne narodne vlade z dne 20. novembra 1918, Uradni list z dne 23. novembra 1918, št. 115/18, vojni dobrovoljci pa na zakon o dobrovoljcih z dne 30. decembra 1921, Uradni list z dne 7. aprila 1922, št. 90/34. — Ker se oddajo tudi mesta, ki se morda izpraznijo po objavi natečaja ali po premestitvi, naj invalidi in dobrovoljci v svojih prošnjah izrecno navedejo vsa mesta, za katera prosijo, ako bi se izpraznila. — Prededništvo okrožnega sodišča v Novem mestu, dne 7. avgusta 1925.

Dramatični krožek Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani gostuje dne 30. avgusta t. l. v zdravilišču na Golniku z veseligrro v treh dejanjih »Tit Grom«. Vabimo k udeležbi vse tovariše iz Golnika, kakor tudi cenjeno občinstvo iz okolice, da tako pokažejo sočustvo do ubogih vojnih žrtev. Dne 8. septembra t. l. pa vprizori veseligrro v Dev. Marije Polju v Ljubljani.

Za smeh in kratek čas.

Kako se je Pepe vojskoval.

V hudih vojnih časih, ko je bilo vse vpo-klicano pod vojaško suknjo kar leze in gre, se je znal naš Pepe precej dolgo »dekati«. Imel je dobre zveze, katere je znal napraviti — »bakšiš«.

Toda sila kola lomi, tudi Pepe je moral priti slednjič na vrsto.

Kolena so se mu zašibila, ko ga je osorni vojaški zdravnik potapljal po rami rekoč, da bo moral slednjič tudi on doprinesiti nekaj žrtvovanja za domovino.

Silno korajžen je po tem zavil v gostilno »pri raci«.

Spuščal je kroglice kar iz pušk in kanonov ter manipuliral z rokami po zraku, kakor da bi jih obenem lovil. — Napočil je dan odhoda. — Nabasal je močno listnico ter izročil svoj težki kovčeg postreščku v varstvo.

Prišel je v vojašnico. Nikjer ni mogel najti mesta in držal se je najraje kantine.

Skakanje po vežbališču je bilo pekel zanj in zavist na fronti ga je skoro omamila.

Javil se je bolnega. Po težkih naporih se je čutil zelo bolnega na srecu, živcih in povsod, združene so bile bolezni, za katere svet do tedaj še ni poznal imena.

Naš Pepe pa je imel denar in to je poglavitno.

Denar ga je seznanil s šarži in celo oficirji so ga poznali.

Pepe je postal vporaben za službo v zaledju.

In sedaj je bilo treba pokazati svojo zmožnost.

Šarži so precenjavali njegove zmožnosti in vrline.

Za konje ni, ker ni kmet, za profesorista zopet ne, ker se ni nikdar nič učil, za birta bi bil dober, pa istih pri vojakihi ni treba.

Na ta način so uganili, da spada naš Pepe k muziki.

In tako so ga izročili muziki.

Toda Pepe je znal čisto drugače trobiti. Vendar pa so znali tudi tam vpoštevati njegove neprecenljive zasluge na polju glasbe, zato so ga uvrstili k najbolj mogočnemu inštrumentu, to je »velikemu bobnu«.

Tam je vršil naš Pepe svojo službo v zadovoljnost vseh kolegov.

Kmalu je postal splošno znana in mar-kantna oseba pri polku.

Materijelni viri od doma so mu pomagali k napredovanju.

Vendar pa je imel Pepe tudi težkoče pri svoji službi, to je, da ga je marsikatera noč precej zdelala v družbi muzike.

Tako je moral nekoč po hudih nočnih naporih drugi dan nastopiti z velikim bobnom, ko je muzika igrala vojakom po vežbanju.

Daleč iz mesta so šli naproti vračajočemu se bataljonu.

Godba se je postavila pred neko cerkvijo in čakala.

Naš Pepe se je utrujen od vseh naporov, posebno po nočnih, naslonil na svoj boben, katerega mu je vozil konjiček in v dolgotrajnem čakanju stoji zadremal.

Toda naenkrat se je morala njegova muzika postaviti na čelo došlega bataljona.

Dresiran konjiček je vršujoč svojo dolžnost potegnil veliki boben in naš Pepe se je iz dremanja zvrnil na nos.

V veliko veselje došlih vojakov se je Pepe hitro pobral in jo vrezal za muziko.

O nadaljnjih njegovih zaslugah zgodovina molči, vendar je pa naš Pepe srečno prebil vojsko in se nahaja še danes med nami.

Sicer se trdi ravno, da je invalid, vendar pa večkrat ponosno pove, da je tudi on enkrat padel za domovino.

Odgovorni urednik: Peček Janez.

Tisk tiskarne Makso Hrovatin, Ljubljana.

rišu, da napolniva z zlatom toliko vreč, kolikor jih moreva nesti: dopovedal sem mu, da je to edin način, da naju ne odkrijejo v inozemstvu.

»Biseri, dragi kameni in demanti bi naju izdali,« sem mu rekel.

Kakor sva bila lakomna, nisva mogla vzeti s seboj več kakor dva tisoč funtov, za katere sva morala iti šestkrat iz ječe do gondole. Stražo pri vratih ob vodi sva podkupila z vrečico desetih funtov zlata. Oba veslača na gondoli sta mislila, da služita republiko. Ob dnevnem svitu sva odšla. Ko sva bila na visokem morju in sem mislil nazaj na to noč; ko sem se spomnil na vsa razburjenja, ki sem jih bil moral prestati; ko mi je zopet stopil pred oči ta velikanski zaklad; ko sem mislil na to, da sem bil pustil po svoji čenitvi trideset milijonov v srebru in dvajset milijonov v zlatu, več milijonov v demantih, bisernih in rubinih, se me je lotila neka blaznost. Od zlata me je tresla mrzlca.

V Smirni sva stopila na suho ter sva se takoj vkrcala na Francosko. Ko smo stopili na francosko ladjo, mi je izkazal Bog milost, da sem se rešil svojega tovariša. V tem trenutku sem komaj mislil na vso dalekosežnost tega zločinskega slučaja, ki se mu je moje srce smejalo. Bila sva tako izčrpana, da sva se nahajala skupaj kot odrevenela in le na to prežala, da bi bila na varnem in uživala svojo srečo. Ni čuda, da se je dečku zvrto-glavilo. Videli boste, kako me je Bog kaznoval!

Čutil sem se na varnem šele, ko sem prodal dve tretjini svojih demantov v Londonu in Amsterdamu in naložil zlato v trgovskih papirjih. Pet let sem se skrival po Madridu; potem sem prišel 1770 pod nekim španskim imenom v Paris in sem živel sijajno življenje. Bianka je bila umrla. Sredi razkošnega življenja — užival sem premoženje šestih milijonov — me je udarila slepota. Ne dvomim o tem, da je to posledica mojega bivanja v ječi in mojega dela v zidovju, bodisi, da je moj dar, videti zlato, bil združen z zlorabo vida, in mi je bilo usojeno, da sem izgubil oči.

Tedaj sem ljubil ženo, s katero sem upal združiti svojo usodo. Zaupal sem ji skrivnost svojega imena. Bila je iz imenitne rodbine; upal sem doseči vse od milosti Ludovika XV. Tej ženi, ki je bila prijateljica gospej du Barry, sem vse zaupal; svetovala mi je, naj vprašam za svet nekega slavnega zdravnika za oči v Londonu; a ko sem bil par mesecev v tem mestu, me je v Hydeparku zapustila brez pomoči; oropala me je vsega imetja, tako da sem ostal brez pomoči in brez obrambe, kajti moral sem skrivati svoje ime, ki bi me bilo izročilo maščevanju Benetk; nikogar nisem mogel prositi za pomoč, bal sem se Benetk. Mojo slepoto so izrabljali ogleduhi, ki jih je bila ta ženska poslala nadme. Lahko bi vam pripovedoval pustolovščine, ki bi bile vredne Gila Blasa. Prišla je vaša revolucija. Prisilili so me, da sem šel v zavod za slepce: tja me je spravila ta ženska, potem ko me je imela ujetega kot norca dve leti v Bicetreu; nikdar se mi ni posrečilo, umoriti jo; saj nisem nič več videl in sem bil prereven, da bi najel morilca. Če bi bil, preden sem bil izgubil Benedetta Carpija, svojega ječarja, vprašal za lego svoje ječe, bi bil mogel, ko je Napoleon uničil republiko, povedati, kje leži zaklad in se vrniti v Benetke.

A kljub moji slepoti hočeva skupaj potovati v Benetke! Našel bom vrata do ječe, videl bom zlato skozi debele židove, vohal ga bom pod vodo, kjer je zakopano: dogodki, ki so strmoglavili benečansko silo, so namreč taki, da je skrivnost tega zaklada morala umreti z Vendraminom, Binkaninim bratom, dožem, od katerega sem bil upal da me bo spravil z Desetorico. Pisal sem prvemu konzulu, ponudil sem avstrijskemu cesarju pogodbo, vsi so me obzirno zavrnil kot umobolnega ubožca. Dajte, pojdiva v Benetke, preberačila se bova in vrnila kot milijonarja; kupila bova nazaj moja posestva in vi boste moj dedič, boste knez Vareseski!

Nemo sem poslušal to povest, ki je narasla v moji domišljiji na veliko pesnitev, in sem molčal tudi, ko je starec utihnil. Videl sem pred se-

boj njegovo belo lobanjo, pogledal sem na črno vodo v bastiljskih jarkih in nisem odgovoril. Facino Cane je gotovo mislil, da gledam nanj kot vsi drugi s prijaznim sočutjem; napravil je obraz, v katerem je bila vsa filozofija obupa.

Njegova povest ga je bila mogoče popeljala v njegove srečne dneve, v Benetke: vzel je v roko klarinet in melanholično zaigral neko benečansko pesem, barkarolo, za katero je zopet našel svoj prvi dar, dar ljubečega patricija. Donela je kot žalni psalm »Na vodah babilonskih«. V oči so mi stopile solze. Če so pozni pasanti prišli čez Boulevard Bourdon, so gotovo obstali, da so poslušali to zadnjo pesem pregnanca, zadnjo tožbo za izgubljenim imenom, s katero se je družil spomin na Bianco. Toda zlato je prišlo kmalu zopet na površje in usodna strast je ugasnila blesk mladosti.

»Vedno vidim zaklad pred seboj,« je zopet povzel, »ko bedim in ko spim; vidim, kako se med kupi zlata bleste demanti, nisem tako slep, kot mislite; zlato in demanti se bleste v moji noči, v noči zadnjega Facina Caneja, — zadnjega, kajti moj čin je prešel na Memmijeve. Veliki Bog! Kazen morilca je kmalu začela! Ave Maria...«

Govoril je par molitvic, ki jih nisem razumel.

»Pojdiva v Benetke!« sem mu rekel, ko je vstal.

»Torej sem našel moža!« je vzkliknil. Plameneca rdečica mu je bušila v obraz.

Dal sem mu roko in ga peljal domov. Na vratih zavoda za slepce mi je stisnil roko. Baš jih je prišlo nekaj mimo od ženitovanja in so hreščali svoje pijano veselje v noč.

»Ali odpotujeva jutri?« je vprašal starec. »Čim dobiva potreben denar.« Lahko greva peš, bom prosil — — — Sem krepak in če vidi človek zlato pred seboj, je mlad.«

Facino Cane je umrl pozimi. — Ležal je dva meseca, ker se je bil ubožec prehladil.

(Konec.)